

SINTEZA
la proiectul Ordinului Directorului general al Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru
cu privire la aprobarea Standardelor de Evaluare

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare			
Comisia Națională a Pieței Financiare <i>(nr. 03-4/4093 din 10.12.2024)</i>	1	Lipsa obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor.	Se ia act
Asociația Experților și Evaluatorilor din Republica Moldova <i>(nr. 0112-E/24 din 17.12.2024 nr. 0101-E/25 din 10.01.2025)</i>	2	În condiția lipsei unui raționament întemeiat pentru abaterea de la structura Standardelor Internaționale de Evaluare (IVS 2025), criteriului anunțat de AGCC ”textul original al Standardelor Internaționale de Evaluare nu poate fi modificat”, atât și în scopul armonizării standardelor, p.2 din proiect a expune corespunzător standardelor IVS 2025 și în corelare cu cadrul normativ național (CC, SNC ș.a.): ”2. Standardele de Evaluare (SE* sau SEM) aprobate cuprind următoarele: Standarde generale: SE 100 Cadrul evaluării (IVS 100 Valuation Framework) SE 101 Scopul evaluării (IVS 101 Scope of Work) SE 102 Bazele valorii (IVS 102 Bases of Value) SE 103 Abordări de evaluare (IVS 103 Valuation Approaches) SE 104 Date inițiale (IVS 104 Data and inputs) SE 105 Modele de evaluare (IVS 105 Valuation models) SE 106 Documente și raportare (IVS 106 Documentation and reporting) Standarde de active: SE 200 Afaceri și interese de afaceri (IVS 200 Businesses and Business Interests) SE 210 Imobilizări necorporale (IVS 210 Intangible Assets) SE 220 Datorii nefinanciare (IVS 220 Non-Financial Liabilities) SE 230 Stocuri (IVS 230 Inventory) SE 300 Mașini, echipament și infrastructură (IVS 300 Plant, Equipment and Infrastructure) SE 400 Drepturi patrimoniale (IVS 400 Real Property Interests) SE 410 Proprietate în execuție (IVS 410 Development Property) SE 500 Instrumente financiare (IVS 500 Financial Instruments)”	Nu se acceptă Prin Acordul de Licență încheiat la data de 1 noiembrie 2024, Consiliul pentru Standarde Internaționale de Evaluare (IVSC) își rezervă drepturile de autor asupra Standardelor Internaționale de Evaluare. În baza acestui acord, Asociația Națională a Evaluatorilor Autorizați din România (ANEVAR) a fost investită cu dreptul exclusiv de traducere a standardelor în limba română. Complementar, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a dobândit drepturile necesare pentru publicarea și reproducerea documentului tradus. Pentru a asigura consecvența și standardizarea la nivel internațional, ordinul respectă cu strictețe atât nomenclatura, cât și structura documentului tradus. După finalizare, traducerea va fi transmisă către IVSC pentru validare și publicare pe platforma web oficială a Consiliului, asigurând astfel accesibilitatea și conformitatea documentului la nivel internațional. Propunere retrasă de Asociația Experților și Evaluatorilor din Republica Moldova prin scrisoarea nr.0101-E/25 din 10.01.2025.

3	În asigurarea aplicării SE în corelare cu legislația națională, p.3 din proiect a suplini cu: „În cazul divergenței prevederii SE cu prevederea imperativă a cadrului normativ național în vigoare, de către evaluator se va aplica ultima.”	Se acceptă În urma definitivării proiectului, prevederile menționate se regăsesc la pct. 2. Au fost operate modificări.
4	În scopul realizării aplicării SE și în corelare cu cadrul normativ național, p.2 din proiect a modifica corespunzător: 4.1. Ghid în evaluare: Regulament privind evaluarea bunurilor imobile; /Mențiune: Adoptarea regulamentului privind evaluarea bunurilor mobile, inclusiv prin aplicarea similară a abordărilor/metodelor aprobate, este necesară pentru realizarea aplicării SE aprobate și se încadrează normativ - art. 2 p. (2) al LP989/2002 nu limitează AGCC în elaborarea politicii statului doar la bunuri imobile, iar consultanța/susținerea necesară în procesul elaborării cadrului normativ în domeniul evaluării bunurilor mobile o pot acorda mai multe instituții și organizații de specialitate, inclusiv Camera de comerț și industrie al RM și AEERM/ 4.2. Ghid în evaluare: Evaluarea pentru garantare împrumutului obiectelor de gaj; /Mențiune: "gajul" și unul de tipuri al ei - "îpoteca", sînt prevăzute și pentru alte procese decît "împrumutul"/	Nu se acceptă Legea nr.989/2002, art. 2 alin. (3), stabilește Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru drept autoritatea administrativă centrală responsabilă pentru elaborarea politicii statului în domeniul activității de evaluare și reevaluare. Această competență este consolidată și specificată prin Hotărârea Guvernului nr.959/2023, Anexa 1, pct. 5, care definește evaluarea bunurilor imobile ca domeniu fundamental de activitate al Agenției. În exercitarea acestor atribuții, Agenția va implementa un proces etapizat de dezvoltare a cadrului metodologic. Prima etapă constă în elaborarea și adoptarea "Ghidului în evaluare: Evaluarea bunurilor imobile". Acest document va constitui fundamentul pentru dezvoltarea ulterioară a domeniului. În perspectivă, Agenția își propune extinderea cadrului metodologic prin elaborarea de ghiduri suplimentare pentru celelalte domenii prevăzute de Legea nr.989/2002. Acest proces se va realiza prin colaborare interinstituțională, implicând activ alte autorități, instituții și organizații relevante din domeniu. Se acceptă parțial Pct. 4.2 a fost expus în redacție nouă: „Ghid în evaluare: Evaluarea pentru gajarea bunurilor imobile”.

		4.5. Document tehnic: Culegerea indicilor comasați ai valorii de reconstituire (de înlocuire) a clădirilor și edificiilor comerciale și industriale, construite în Republica Moldova; /Mențiune: raționament pentru instituirea limitei dar la aceste tipuri de destinații a construcțiilor – nu este întemeiat/	Argumentare Ghidul menționat este o continuare logică a „Culegerilor indicilor comasați ai valorii de reconstituire a clădirilor și edificiilor”, elaborate în anii 1969-1971. Spre deosebire de documentele anterioare, acest ghid se concentrează specific asupra bunurilor imobile comerciale și industriale construite după anul 2000. Prin proiectul de Ordin se propune aprobarea ghidului în faza sa inițială, pentru a permite utilizarea sa imediată de către evaluatorii care activează în domeniu. În perspectivă, odată cu intrarea în vigoare a Standardelor de Evaluare, se va demara un proces sistematic de elaborare a Documentelor tehnice pentru alte categorii de bunuri imobile. Această extindere graduală va asigura un cadru comprehensiv și modern pentru evaluarea tuturor tipurilor de proprietăți imobiliare.
Asociația Obștească „Societatea Națională a Evaluatorilor Profesioniști din Republica Moldova” (nr. 11/EV-24 din 16.12.2024)	5	Legea cu privire la activitate de evaluare nr. 989 din 2002 (în redacția în vigoare, dar și cea care intră în vigoare la 15.02.2024), recunoaște ”co-reglementarea” activității de evaluare, rolul organizațiilor necomerciale în dezvoltarea standardelor profesionale fiind stabilit în art. 18 alin.(1) ”Standardele de evaluare se elaborează de către autoritățile centrale de specialitate în comun cu organizațiile necomerciale ale evaluatorilor și se aprobă în conformitate cu legislația”. Co-reglementarea stabilită prin norma juridică menționată conferă realizarea obiectivelor definite de autoritatea legislativă părților interesate recunoscute în domeniu, or rolul organizațiilor necomerciale din domeniul evaluării este reglementată și în art.19 al Legii nr.989/2002. Acest mecanism are scopul să asigure adaptarea actelor normative elaborate la problemele din sectorul în cauză și să să profite de experiența părților interesate. La elaborarea proiectelor Standardelor de evaluare nu s-a ținut cont de prevederile articolului citat.	Argumentare Analizând obiecția privind nerespectarea prevederilor art. 18 alin.(1) din Legea nr. 989/2002 referitor la co-reglementarea procesului de elaborare a standardelor de evaluare, constatăm că aceasta nu este fundamentată din următoarele considerente: Principiul co-reglementării stabilit prin Legea nr. 989/2002 urmărește asigurarea unui cadru normativ adaptat la realitățile sectorului de evaluare prin implicarea părților interesate. Prevederea legală nu specifică în mod expres că standardele trebuie să fie elaborate de la zero la nivel național, ci stabilește doar principiul colaborării între autorități și organizațiile necomerciale ale evaluatorilor. Decizia de a adopta Standardele Internaționale de Evaluare (IVS) traduse de

		ANEVAR, în locul elaborării unor standarde naționale, reprezintă cea mai rațională abordare din perspectiva resurselor și rezultatelor urmărite. Consiliul Standardelor Internaționale de Evaluare (IVSC), care elaborează aceste standarde, este o organizație cu o experiență de peste 40 de ani în domeniu, reunind expertiză globală prin cei peste 180 de membri din întreaga lume. Colaborarea cu ANEVAR pentru traducerea standardelor aduce valoare adăugată semnificativă procesului, având în vedere statutul său de organizație profesională de utilitate publică și experiența vastă în domeniul evaluării. Este important de menționat că art. 18 alin.(1) din Legea nr. 989/2002 nu specifică explicit că organizațiile necomerciale implicate în procesul de elaborare a standardelor trebuie să fie exclusiv naționale. Mai mult, elaborarea unor standarde naționale proprii ar presupune nu doar un consum semnificativ de resurse și timp, dar ar risca să izoleze practica evaluării din Republica Moldova de tendințele internaționale. Aceasta ar putea afecta negativ atât integrarea în piețele internaționale, cât și atractivitatea pentru investițiile externe. Prin urmare, adoptarea standardelor IVS traduse profesionist respectă atât litera, cât și spiritul legii privind co-reglementarea, asigurând totodată alinierea la cele mai bune practici internaționale în domeniul evaluării. Această abordare permite dezvoltarea unui cadru normativ modern și eficient, adaptat la standardele globale, beneficiind de expertiza acumulată la nivel internațional.
--	--	--

6	La fel, atragem atenția asupra sintagmei ”de către autoritățile centrale de specialitate” din același alineat al art.18, ceea ce prezumă că standardele specifice sunt elaborate de autoritățile conform domeniilor de activitate de care sunt responsabile. După cum prevede Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea AGCC, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.959 din 2023, Agenția are misiunea de elabora politici publice și reglementări specifice în domeniile de competență prevăzute în pct.5 al Regulamentului. Cu referire la domeniul evaluării, competențele AGCC se limitează la evaluarea bunurilor imobile. La fel, Legea cu privire la actele normative, nr.100 din 2017, prevede că actele normative emise de autorități nu pot depăși domeniul de competență stabilit prin actul normativ de nivel superior (art.3). Din aceste considerente, conchidem că elaborarea standardelor referitor la alte obiecte ale evaluării, inclusiv, conform propunerilor din proiectul Ordinului, cele ce țin de ”active necorporale”, ”datorii nefinanciare”, ”instrumente financiare”, ”mașini și echipamente”, ”stocuri” exced competența AGCC.	Argumentare Conform art. 2 alin. (3) din Legea nr. 989/2002, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, în calitate de autoritate administrativă centrală în domeniul cadastrului bunurilor imobile, are responsabilitatea elaborării politicii statului în domeniul activității de evaluare și reevaluare în ansamblu, fără a fi limitată doar la evaluarea bunurilor imobile. Această prevedere legislativă, având forță juridică superioară Hotărârii Guvernului nr. 959/2023, stabilește competența generală a Agenției în întregul domeniu al activității de evaluare. Deși Hotărârea Guvernului nr. 959/2023 specifică competența Agenției în evaluarea bunurilor imobile, aceasta nu poate restrânge domeniul de competență stabilit prin lege. Conform principiului ierarhiei actelor normative, prevederile unui act normativ de nivel inferior nu pot contraveni prevederilor unui act normativ de nivel superior. Prin urmare, interpretarea corectă a competențelor Agenției trebuie să fie în concordanță cu prevederile Legii nr. 989/2002. Mai mult decât atât, lipsa obiecțiilor din partea celorlalte autorități din domeniu la prezentul ordin confirmă recunoașterea rolului Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru în aprobarea standardelor de evaluare pentru diverse categorii de active. Această poziție demonstrează că nu există conflict de competență între autoritățile relevante și susține interpretarea mai largă a atribuțiilor Agenției în domeniul evaluării. În concluzie, aprobarea standardelor specifice pentru evaluarea activelor necorporale, datoriilor nefinanciare,
---	--	--

		instrumentelor financiare, mașinilor și echipamentelor, precum și a stocurilor se încadrează în competența legală a Agenției, fiind în deplină concordanță cu mandatul său legal de elaborare a politicii statului în domeniul activității de evaluare și reevaluare.
7	Un alt aspect asupra căruia dorim să vă atragem atenția este elaborarea și aprobarea Codului de etică al profesiei de evaluator. Reiterăm că profesia de evaluator este o profesie liberală, activitatea dată constituind o activitate de antreprenariat independent. Legea nr.989 din 2002, nu prevede elaborarea unui Cod de etică a profesiei de către autoritatea publică, cerințele față de activitatea evaluatorului fiind reglementate prin lege. Totodată, articolul 19 al Legii 989 din 2002 stipulează că organizațiile necomerciale în care se asociază evaluatorii elaborează codul deontologic al membrilor săi și supraveghează respectarea acestuia. Astfel, considerăm că acest subiect urmează a fi discutat pe larg cu organizațiile necomerciale profesionale și alte părțile interesate din domeniu.	Argumentare Deși Legea nr.989/2002 stabilește cadrul general al drepturilor, obligațiilor și restricțiilor pentru evaluatori, aceasta nu poate acoperi complexitatea deplină a aspectelor etice care apar în practica profesională. Un Cod de Etică unificat vine să completeze acest cadru legal, oferind îndrumări specifice pentru situațiile nuanțate cu care se confruntă evaluatorii în activitatea lor zilnică. Existența mai multor coduri deontologice separate, elaborate de diferite organizații necomerciale, creează o fragmentare în standardele etice ale profesiei. Această situație poate genera confuzie și inconsecvență în practica evaluării, mai ales în contextul în care există evaluatori care nu sunt afiliați niciunei asociații. Un cod de etică unitar asigură un standard comun de conduită profesională pentru toți practicienii, indiferent de specializare sau afiliere. Aprobarea unui cod de etică-cadru nu contravine prevederilor articolului 19 al Legii nr.989/2002. Dimpotrivă, acesta poate servi ca bază pentru codurile deontologice mai specifice ale organizațiilor profesionale. Asociațiile își păstrează dreptul de a elabora și supraveghea propriile coduri deontologice, care pot fi mai detaliate și adaptate specificului activității membrilor lor, însă având ca fundament principiile comune stabilite în codul-cadru. Mai mult, prezența

			evaluatoilor care nu sunt membri ai niciunei asociații profesionale creează necesitatea unui set de standarde etice aplicabile și acestora. În absența unui cod de etică general al profesiei, acești practicieni ar activa într-un vid etic, fiind ghidați doar de prevederile legale minimale. Astfel, codul de etică-cadru nu înlocuiește, ci completează atât prevederile legale, cât și codurile deontologice ale asociațiilor profesionale. Acesta asigură un standard etic uniform pentru întreaga profesie, servind atât interesul public, cât și dezvoltarea profesională a evaluatorilor.
Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova <i>(nr. 2005 din 20.12.2024)</i>	8	Lipsa obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor.	Se ia act
Banca Națională a Moldovei <i>(nr. 31-002/145/6302 din 23.12.2024)</i>	9	În conformitate cu art. 6 alin. (2) și art. 18 din Legea nr. 989/2002 din 18.04.2002 cu privire la activitatea de evaluare, Standardele naționale de evaluare (în continuare, Standardele) sunt elaborate de autoritățile centrale de specialitate în comun cu asociațiile obștești ale evaluatorilor și aprobate de Guvern. În acest sens, semnalăm că Standardele ar urma să fie aprobate prin hotărâre de Guvern.	Argumentare Prin Legea nr. 202/2024 pentru modificarea Legii nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare au fost operate modificări substanțiale în ceea ce privește competența de aprobare a Standardelor naționale de evaluare. Noua redacție a articolelor 6 alin. (2) și 18 transferă această competență de la Guvern către Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru. Aceste modificări legislative vor intra în vigoare la data de 15 februarie 2025. Având în vedere că emiterea ordinului este planificată pentru perioada imediat următoare intrării în vigoare a modificărilor, aprobarea Standardelor prin ordin al Agenției este pe deplin conformă cu cadrul legal actualizat.

	10	Referitor la standardele de evaluare SEV 300 – Mașini, echipamente, instalații și infrastructură și SEV 620 – Stocuri (IVS 230), prevăzute în pct. 2 al proiectului de Ordin, propunem examinarea oportunității completării cadrul normativ actual reprezentat de Legea nr. 989 din 18.04.2002 cu privire la activitatea de evaluare, cu un capitol aparte care să includă cerințe clare de certificare pentru o nouă specializare în evaluare, și anume specializarea – evaluarea bunurilor mobile (EBM).	Se ia act În contextul dezvoltării continue a cadrului normativ în domeniul evaluării, se prevede efectuarea unei analize comprehensive privind includerea specializării în evaluarea bunurilor mobile. Această inițiativă va fi integrată în pachetul de modificări care urmează a fi operate la Legea nr.989/2002.
	11	Totodată, în contextul necesității unui mecanism de verificare a rapoartelor de evaluare, propunem examinarea oportunității elaborării și includerii în proiectul Ordinului, a unui standard de evaluare (bazat pe SEV 400) cu referire la verificarea rapoartelor de evaluare.	Se ia act În cadrul procesului de dezvoltare continuă a documentației metodologice în domeniul evaluării, se va efectua o analiză aprofundată privind elaborarea unui Ghid pentru verificarea rapoartelor de evaluare. Această inițiativă va fi încorporată în următoarea serie de Ghiduri în evaluare, asigurând astfel un cadru metodologic complet și coerent pentru verificarea și validarea calității rapoartelor de evaluare.
	12	În pct. 1, după textul „(se anexează) se propune completarea cu textul „, după cum urmează: (sau alternativ, textul „inclusiv:”), cu excluderea pct. 2 și renumerotarea subpct. 2.1.-2.15. și a celorlalte, respectiv, 1.1.-1.15. etc. În orice caz, considerăm inadecvată sintagma de la pct. 2 („Standardele aprobate cuprind următoarele”).	Se acceptă Au fost operate modificări.
Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr. 432 din 20.12.2024)	13	În pct. 3, textul „din Republica Moldova sunt obligați să aplice standardele aprobate în procesul de evaluare” se propune a se expune cu următorul cuprins: „din Republica Moldova care dețin certificate de calificare valabile și sunt autorizați să elaboreze rapoarte de evaluare, vor aplica în procesul de evaluare Standardele de Evaluare aprobate conform pct. 1”.	Nu se acceptă Standardele de evaluare stabilesc un cadru normativ cuprinzător care se aplică unui spectru larg de specialiști în domeniul evaluării. Acestea sunt obligatorii atât pentru evaluatorii practici, cât și pentru evaluatorii stagieri care elaborează rapoarte de evaluare sub supravegherea și îndrumarea evaluatorilor certificați. Această prevedere asigură menținerea unui nivel înalt de calitate și profesionalism în procesul de evaluare, inclusiv în perioada de formare profesională. În plus, Standardele includ prevederi specifice destinate procesului de evaluare masivă, care este realizat de către evaluatorii din cadrul organelor cadastrale teritoriale.

			Este important de menționat că pentru această categorie de evaluatori nu există obligativitatea certificării profesionale. Cu toate acestea, aplicarea standardelor rămâne obligatorie pentru a asigura coerența și calitatea procesului de evaluare la nivel național.
	14	La pct. 4, după cuvintele „următoarele documente” considerăm necesară precizarea ce tip de documente sunt acestea în domeniu, respectiv, „normative”, i.e. obligatorii sau sunt cu caracter de recomandare (gen, „bune practici”). Aceasta este necesară pentru previzibilitate.	Se acceptă Au fost operate modificări.
	15	Se recomandă numerotarea Ghidurilor specificate la subpct. 4.1-4.4, fiind necesară și corectarea gramaticală a sintagmei „garantare împrumutului” în subpct. 4.3. (corect „garantarea împrumutului” sau „garantare a împrumutului”).	Se acceptă Au fost operate modificări.
	16	În subpct. 4.5., textul „, construite în” se propune a se substitui cu cuvântul „din”.	Se acceptă Au fost operate modificări.
Ministerul Finanțelor (nr. 07/5-09/664 din 26.12.2024)	17	Lipsa obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor.	Se ia act
Consultare publică			
Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului, Facultatea Construcții, Geodezie, Cartografie și Cadastru, Universitatea Tehnică a Moldovei (nr. 5 din 19.12.2024)	18	Pe parcursul ultimului deceniu în cadrul DIDEI au fost elaborate mai multe indicații metodologice cu privire la evaluarea bunurilor imobile în condițiile Republicii Moldova axate pe recomandările standardelor profesionale internaționale. În special: • Evaluarea drepturilor patrimoniale pentru garantarea împrumuturilor • Evaluarea bunurilor imobile în procesul exproprierii pentru cauză de utilitate publică • Recomandări metodologice pentru evaluatori în cazul estimării prejudiciului cauzat de reducerea duratei de iluminare naturală a construcțiilor rezidențiale. Pentru dezvoltarea cadrului de reglementare național propunem examinarea acestora în vederea elaborării ghidurilor de evaluare la nivel național.	Se ia act În cadrul procesului de dezvoltare continuă a cadrului metodologic pentru evaluare, se prevede analiza și includerea în următorul set de Ghiduri în evaluare a documentelor metodologice menționate.
Direcția expertiză, evaluare și servicii în comerțul internațional, Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (nr. 33 din 10.01.2025)	19	Titlul proiectului ordinului se propune a fi modificat după cum urmează: <i>Cu privire la punerea în aplicare a Standardelor Internaționale de Evaluare (IVS)</i> , deoarece acestea practic au fost deja elaborate și aprobate inițial de International Valuation Standards Council (IVSC). Prin urmare o nouă elaborare și aprobare este incorectă și lipsită de sens. Mai mult ca atât, acestea pot fi tratate ca tentative de atribuire a drepturilor asupra standardelor respective.	Nu se acceptă Utilizarea termenului „aprobare” în titlul ordinului este pe deplin justificată și conformă cu practica internațională. Deși Standardele Internaționale de Evaluare sunt într-adevăr elaborate de IVSC, procesul de implementare la nivel național necesită un act normativ formal de aprobare pentru a le

		conferi forță juridică în jurisdicția respectivă. Această abordare este demonstrată și de practica ANEVAR, care utilizează aceeași metodologie de „aprobare” pentru implementarea standardelor în România. Menționăm că, relațiile juridice dintre părțile implicate sunt clar definite prin Acordul de Licență din 1 noiembrie 2024. Acest acord stabilește explicit drepturile de autor ale IVSC și conferă ANEVAR dreptul exclusiv de traducere în limba română, iar Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru drepturile necesare pentru publicarea și reproducerea documentului tradus. Prin urmare, nu există niciun risc de „atribuire a drepturilor asupra standardelor”, întrucât drepturile de proprietate intelectuală sunt explicit protejate și recunoscute prin copyright-ul menționat pe prima pagină a Standardelor. Totodată, noua redacție a punctului 1 clarifică și mai mult acest aspect, specificând explicit că standardele sunt „elaborate de Consiliul Standardelor Internaționale de Evaluare și traduse de Asociația Națională a Evaluatorilor din România”. Această formulare elimină orice ambiguitate privind originea și autenticitatea standardelor.
20	Pct.1 al proiectului ordinului se propune a fi expus în următoarea redacție: <i>Se aprobă punerea în aplicare a versiunii române a Standardelor Internaționale de Evaluare (IVS 2025), traducerea constituind copyright-ul IVSC .</i>	Nu se acceptă Formularea actuală a punctului 1: „Se aprobă Standardele de Evaluare, elaborate de Consiliul Standardelor Internaționale de Evaluare și traduse de Asociația Națională a Evaluatorilor din România” este mai precisă și mai comprehensivă din punct de vedere juridic și procedural. De asemenea, menționarea copyright-ului IVSC în textul punctului 1 este redundantă, întrucât acesta este deja specificat pe prima pagină a documentului standardelor,

		conform prevederilor Acordului de Licență. Această abordare respectă practica internațională și asigură protecția adecvată a drepturilor de proprietate intelectuală.
21	Pct. 2 se propune după cum urmează: <i>Prin prezentul ordin se pun în aplicare următoarele standarde.</i> , mai departe după text.	Nu se acceptă În urma definitivării proiectului, standardele aprobate sunt specificate în mod detaliat la punctul 1.
22	Din pct. 4, pct. 4.1 se va exclude cuvântul <i>Regulament</i> cu menținerea stilului expunerii	Se acceptă Au fost operate modificări.
23	Considerăm că Codul de etică stipulat în pct. 4.6. al proiectului de ordin poate fi emis din lista ghidurilor propuse pentru elaborare, deoarece principiile conduitei profesionale sunt expuse în Legea cu privire la activitatea de evaluare, detalizarea acestora ținând de competența organismelor colective ale evaluatorilor și întreprinderilor de evaluare.	Nu se acceptă Argumentarea se regăsește la pct.7 a sintezei.
24	Termenii stipulați în pct. 6 al proiectului ordinului propunem să fie înlocuiți cu sintagma <i>simultan cu aprobarea ghidurilor de evaluare.</i>	Nu se acceptă În urma definitivării proiectului, prevederile menționate se regăsesc la pct. 5. Propunerea de a condiționa intrarea în vigoare a Standardelor de aprobarea ghidurilor în evaluare contravine ierarhiei și logicii documentelor normative în domeniul evaluării. Standardele reprezintă cadrul fundamental care stabilește principiile și cerințele de bază, în timp ce ghidurile sunt documente subsecvente care oferă îndrumări practice pentru implementarea acestor standarde. Prin urmare, nu este justificată condiționarea reciprocă a intrării lor în vigoare. Data de 1 iulie 2025 a fost stabilită strategic pentru intrarea în vigoare a Standardelor, oferind un interval de timp suficient pentru elaborarea și aprobarea ghidurilor necesare. Agenția și-a asumat angajamentul de a finaliza elaborarea și aprobarea tuturor ghidurilor în evaluare până la această dată, asigurând astfel că practicanții vor avea la dispoziție întregul set de instrumente necesare pentru aplicarea corectă a Standardelor.

			Mai mult, sincronizarea intrării în vigoare este deja asigurată prin planificarea actuală, întrucât atât Standardele, cât și ghidurile elaborate vor deveni operaționale simultan la data de 1 iulie 2025. Astfel, modificarea propusă ar fi redundantă și ar putea genera confuzie în interpretarea și aplicarea actului normativ.
Olga Buzu, evaluator certificat (Procesul Verbal al consultațiilor publice din 19.12.2024)	25	Pentru punctul 1, a sugerat clarificarea termenului "traduse" și specificarea explicită că standardele sunt preluate.	Se acceptă parțial Pct. 1 a fost expus în redacție nouă: „Se aprobă Standardele de Evaluare, elaborate de Consiliul Standardelor Internaționale de Evaluare și traduse de Asociația Națională a Evaluatorilor Autorizați din România, după cum urmează:”
	26	La punctul 4, a propus înlocuirea termenului "nominalizate" cu "internaționale de evaluare".	Nu se acceptă Punctul 1 include deja informații privind entitatea care a elaborat Standardele și enumerarea completă a acestora, prin urmare includerea sintagmei „internaționale de evaluare” este redundantă.
	27	Excluderea punctului 4.6 referitor la Codul de etică al profesiei de evaluator, argumentând că elaborarea acestuia ar trebui să rămână la discreția asociațiilor de evaluatori, având în vedere că Legea nr. 989/2002 conține deja prevederi suficiente privind aspectele etice.	Nu se acceptă Argumentarea se regăsește la pct.7 a sintezei.
Victor Palcov, evaluator certificat (Procesul Verbal al consultațiilor publice din 19.12.2024)	28	Propunerea de suplinire a listei Ghidurilor în Evaluare cu Codul Măsurărilor, menționând că acesta este inclus în standardele europene, dar nu și în cele internaționale sau ANEVAR, dar este necesar pentru evaluatorii practicieni.	Se acceptă Au fost operate modificări.
Avizare repetată			
Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (nr. 207 din 05.02.2025)	29	Lipsa obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor. La definitivarea textului Standardelor de Evaluare, care se vor aproba prin ordinul prenotat, se va ține cont de terminologia utilizată conform cadrului normativ în domeniul proprietății intelectuale.	Se ia act Se va include în erată corespondența dintre termenii traduși și terminologia utilizată în legislația națională în vigoare, asigurând astfel alinierea și coerența cu cadrul normativ existent.
Comisia Națională a Pieței Financiare	30	Lipsa obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor.	Se ia act

(nr. 03-4/492 din 05.02.2025)			
Banca Națională a Moldovei (nr. 31-002/18/681 din 06.02.2025)	31	Lipsa obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor.	Se ia act
Expertizare			
Centrul Național Anticorupție (Expertiza nr. 06/2/1569 din 31.01.2025)	32	Potrivit art.28 alin.(3) al Legii 82/2017, „În privința proiectelor de acte normative departamentale și interdepartamentale ale entităților publice, a actelor normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special și ale autorităților administrației publice locale, expertiza anticorupție se efectuează de către autorii acestora în conformitate cu metodologia prevăzută la alin. (9). La solicitare, Centrul Național Anticorupție oferă suport metodologic autorilor în vederea aplicării corecte a metodologiei.” Prin urmare, ținând cont de faptul că proiectul de act normativ menționat supra este considerat un act normativ conform art.6 lit. e) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, expertiza anticorupție asupra acestuia se efectuează de către autorul proiectului în conformitate cu prevederile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului Național Anticorupție nr.6/2017, cu modificările ulterioare. Metodologia respectivă poate fi consultată pe pagina web oficială a Centrului www.cna.md , la compartimentul „Expertiza anticorupție/Cadrul normativ”. Potrivit pct.7.1 al Metodologiei citate supra, efectuarea expertizei anticorupție presupune că în procesul de elaborare a proiectului autorul va prioritiza interesul public, precum și va evita în cuprinsul acestuia norme care pot genera, la aplicare, apariția riscurilor de corupție.	Se ia act
Ministerul Justiției (Expertiza nr. 04/2-1242 din 07.02.2025)	33	Actul departamental în discuție nu cade sub incidența dispozițiilor art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, deoarece vizează aprobarea unui act departamental cu caracter tehnic care servește drept suport pentru entitățile vizate în procesul de implementare a sarcinilor trasate. În conformitate cu art. 37 alin. (5) din Legea nr. 100/2017, sunt supuse expertizei juridice obligatorii actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome, care vizează drepturile și libertățile garantate prin Constituția Republicii Moldova și reglementează mecanismul organizațional-juridic de realizare a lor. Prin urmare, proiectul actului departamental, prin care se aprobă standardele de evaluare, nu este pasibil de expertiză juridică în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017.	Se ia act

Director general

Ivan DANII